

6. Boże Narodzenie w Etiopii

Ciekawostki...

Na północy Etiopii stoi setki klasztorów i monasterów, jednych z najstarszych na Ziemi, bowiem Etiopia przyjęła chrześcijaństwo w IV w.n.e. jako drugi kraj na świecie po Armenii. Do dzisiaj kobiety i mężczyźni podczas mszy stoją po dwóch przeciwnych stronach kościoła, aby się nie rozpraszać, ponadto mają na głowach chusty, aby nie rozglądać się na boki, tylko w skupieniu przeżywać ceremonię. Codzienna msza święta trwa 3 godziny, od 6 do 9 rano.

*Zgodnie z kalendarzem juliańskim 7 stycznia w Etiopii obchodzone jest Boże Narodzenie. Święto to zwane tutaj **Gena (Genna)** lub **Lidet** wygląda inaczej niż u nas.*

Melkam Gena, czyli Wesółych Świąt!

Przez całą noc procesje wędrują od kościoła do kościoła. W trakcie nabożeństw kapłani i wierni śpiewają, grają na instrumentach i tańczą. Tradycyjną potrawą jest pikantny gulasz z mięsa drobiowego podawany oczywiście z indżerą. Ucztom towarzyszy też, czyli napój alkoholowy na bazie miodu. Święto poprzedzone jest trwającym 43 dni postem.

Boże Narodzenie rozpoczyna się już wieczorem 6 stycznia. (W Etiopii dzień rozumiany jako doba kończy się wraz z zachodem słońca. Inaczej rachowane są godziny. 19:00 według naszego systemu, to etiopska 01:00.

Pieśń etiopska „Zbawiciel świata dziś się nam narodził”

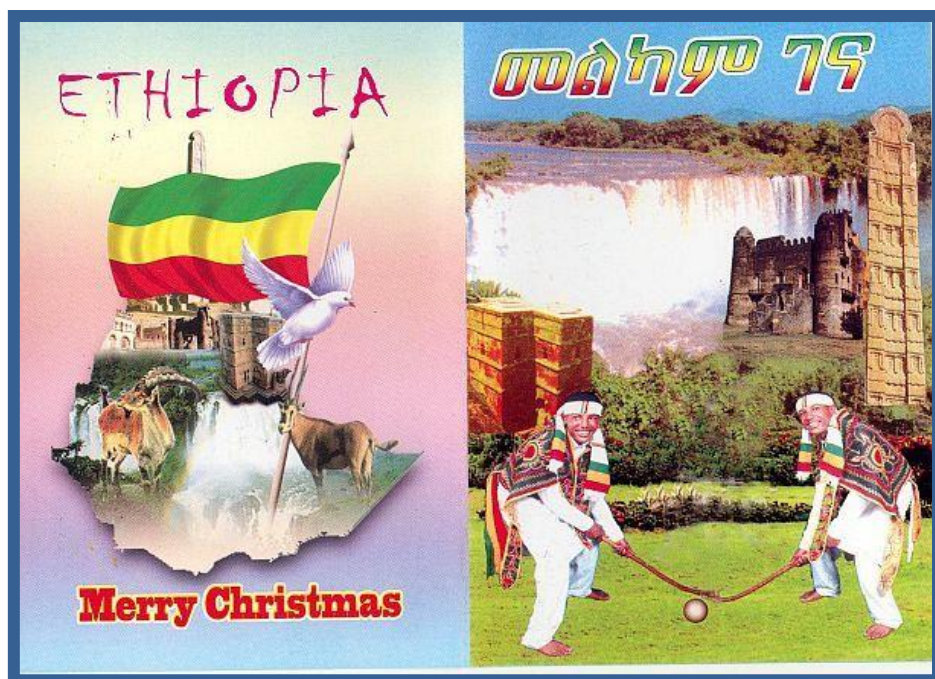
Do bożonarodzeniowych tradycji należy również **genna**, czyli gra w coś w rodzaju hokeja na trawie. Według legendy w noc narodzin Jezusa właśnie w ten sposób mieli spędzać czas pasterze w Betlejem. **Genna** to również najbardziej popularna nazwa Świąt Bożego Narodzenia. Będąc w tym okresie w Etiopii usłyszycie wielokrotnie **Melkam Genna**, czyli **Wesołych Świąt!**

Żłóbek w wersji etiopskiej

Chrześcijaństwo w Etiopii ma bardzo długą historię. To trzecie w kolejności państwo na świecie, w którym religia ta zyskała status państwowy. Już około 330 r. król Ezana przyjął chrzest i wybudował pierwszą świątynię w stołecznym Aksum. Kościół etiopski od powstania aż do połowy XX wieku podlegał biskupowi Aleksandrii. Od 1959 jest autokefaliczny. Nadal jednak bywa utożsamiany z Kościołem koptyjskim (egipskim). Ma z nim zresztą wiele wspólnego. Podobne są niektóre obyczaje, liturgia i wierzenia. Na przykład duża liczba ścisłych postów (osoby świeckie ponad 180 dni w roku, duchowni 286 dni!).

Razem z Kościołem koptyjskim Etiopczycy nie uznali postanowień soboru w Chalcedonie (połowa V wieku). W tutejszym chrześcijaństwie przetrwało sporo starożytnych elementów; chrześcijańskich, żydowskich, a nawet staroegipskich. Do dziś w liturgii używane są grzechotki – do złudzenia przypominają egipskie sistrum. W kościołach spotkamy też bębny i laski modlitewne. Miejscowi nie jedzą wieprzowiny, a obok niedzieli za dzień święty uznają również sobotę. Praktykowane jest obrzezanie chłopców.

Częste w Etiopii zestawienie: Gena jako Święta i gena – gra w hokeja.

በ ገና ጨዋታ የ ለ ም ሎ ሌ ጌ ታ ።

Begenna cielata jellem lolie gieta

Tłumaczenie: W bożonarodzeniowej grze nie ma podziałów na sługi i panów.

**Bożonarodzeniowa kartka świąteczna przedstawiająca
etiopskiego hokeja na trawie**

(Napis na górze kartki: Wesółych świąt!)

Wyjaśnienie: W Etiopii istnieje ciekawa tradycja grania w hokeja na trawie w okresie bożonarodzeniowym. Zaangażowanie w tę grę jest ogromne, gra, kto może. Powiedzenie mówi, że w grze tej nie ma taryfy ulgowej ze względu na rangę społeczną, liczą się umiejętności.

Kultura a religia

W Etiopii religią dominującą jest Kościół Etiopski, który wywodzi się z katolicyzmu, a więc obchodzone są takie święta, jak Wielkanoc czy Święto Trzech Króli. Z drugiej strony znacząca jest tu również liczba muzułmanów, a więc i praktykowane przez nich tradycje będą związane z Koranem. Zgodnie z wierzeniami w Etiopii przechowywana jest słynna Arka Przymierza w jednym z kościołów monolitycznych Lalibeli, ale również w Etiopii znajduje się największe miasto islamu – Harer.

Obrzędy religijne

*Taniec i muzyka towarzyszą Etiopczykom prawie przy każdej okazji. Święt i obrzędów religijnych w Etiopii jest wiele. Dla zwolenników i wyznawców Kościoła Etiopskiego najważniejsze to **Fasika**, czyli Wielkanoc po etiopsku, obchodzona hucznie i aż trzy dni. W tym czasie odbywają się kolorowe festyny. Przed Fasiką pości się przez dwa miesiące unikając wszelkich potraw mięsnych, mleka i jaj. **Meskel** czyli Odnalezienie Krzyża obchodzi się we wrześniu. Wierni palą wówczas błogosławione ogniska, śpiewają i tańczą. Jest to również pożegnanie pory deszczowej. Ważne jest także **Timket** – Święto Trzech Króli, podczas którego kapłani niosą do najbliższej wody kopię Arki Przymierza.*

Tradycja religijna w Etiopii zakłada liczne posty, które wykluczają częste spożywanie nie tylko mięsa, ale także produktów zwierzęcych w ogóle. Podczas postów spożywa się bardzo dużo dań z roślin strączkowych, np. soczewicy, fasoli i grochu. Często też nie je się nic do południa albo w ogóle je tylko jeden posiłek w ciągu dnia. Najważniejszy post to oczywiście Wielki Post, który w Etiopii trwa on blisko 2 miesiące.

Jako kontynent wielu kultur, których różnorodność występuje nawet wewnątrz poszczególnych krajów, Afryka nie ma jednorodnej, bożonarodzeniowej tradycji. Zawsze jednak Boże Narodzenie to przede wszystkim czas spędzany z najbliższymi. Rodzina stara się być wtedy razem, często też mieszkający w różnych częściach kraju krewni i przyjaciele odwiedzają się nawzajem. Wśród ludzi panuje uniwersalna, pełna ciepła i radości świąteczna atmosfera.

Wyraźnym nawiązaniem do bożonarodzeniowej tradycji jest dekorowanie domów. Zazwyczaj ozdabia się główne pomieszczenie chaty lub domu. Czasem pojawiają się europejskie ozdoby kupione w miejscowym sklepie, częściej jednak są to dekoracje przygotowane samodzielnie, wykonane z materiałów, za które nie trzeba płacić. Mogą to być na przykład girlandy i łańcuchy z liści palmy czy mango. Często pojawiają się też łańcuchy z lampionów. W niektórych domach przygotowywane są małe szopki.

Świąteczne jedzenie bardzo różni się w zależności od kraju. Dla przykładu w Kamerunie posiłek w znacznej mierze zależy od tego, co uda się złowić lub upolować. Na stole pojawiają się ryby, może się tam też znaleźć antylopa, małpa, jeżozwierz, a nawet wąż boa. Jeśli rodzinę na to stać, dodatkiem jest stosunkowo drogi w Afryce ryż, podawany z pikantnym sosem z orzeszków arachidowych. Tradycyjnym napojem jest wino palmowe.

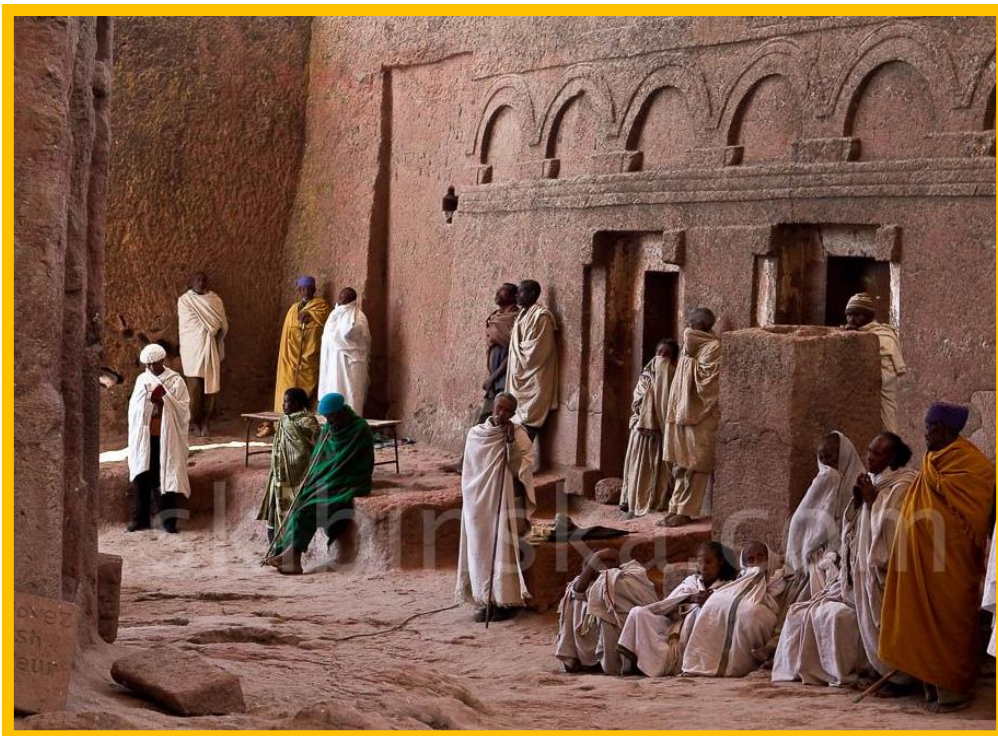

Na terenach zamieszkiwanych przez muzułmanów (przede wszystkim wschodnia i południowa Etiopia) zaleca się przestrzeganie zwyczajów odnoszących się do ubioru i zachowania.

Boże Narodzenie w Lalibeli

Ludność Etiopii jest bardzo religijna i skrupulatnie przestrzega licznych postów określonych przez Etiopski Kościół Ortodoksyjny.

Wchodząc do kościołów etiopskich, należy zdjąć buty.

Wspólnie robimy scenografię na JASEŁKA

...A Słowo Ciałem się stało...

W grudniu 2012 Grupa Teatralna KORNELIUSZ, uczniowie z klasy Vb oraz uczestnicy zajęć MAŁEJ AKADEMII WIEDZY wzięli udział w **I Gminnym Konkursie Teatralnym**, nad którym patronat objął Burmistrz Halinowa- p. Adam Ciszkowski. Organizatorem była Rada Rodziców Zespołu Szkół w Halinowie. Celem konkursu było m.in. kultywowanie tradycji i zwyczajów bożonarodzeniowych. **Grupa młodych aktorów postanowiła ten występ zadedykować swoim rodzicom, jako pierwszy upominek świąteczny. Udało nam się wywalczyć dwie statuetki: II miejsce za występ oraz najcenniejszą nagrodę, o jakiej marzy aktor – Nagrodę Publiczności.**

**Kochani, życzymy Wam na Boże Narodzenie miłości
w sercu i oczu otwartych na dobro wokół.
Życzymy pokoju w Waszych rodzinach.
p. Małgosia i p. Milena**

Boże Narodzenie 2012r.

Źródło tekstów:

http://www.polkatravel.pl/pl/etiopia_reportaz/

<http://etiopia-wycieczki.blog.pl/2014/01/07/boze-narodzenie-w-etiopii/>

http://etiopia.lovetotravel.pl/kultura_etiopii

<http://abisynia.popiel.org/index.php?show=39>

<https://www.google.pl/search?q=Bo%C5%BCe+Narodzenie+w+Etiopii&tbm>

<http://kuchnia-afrykanska.wieszjak.polki.pl/afrykanskie-boze-narodzenie,kuchnia-tunezyjska-artykul,10383885.html#>